

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IX. De Stephani Baluzii Doctrina circa Principum in res Ecclesiasticas
autoritatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT IX.

De Stephani Baluzii doctrina circa Principum in res Ecclesiasticas auctoritatem.

1. **N**on est sejungendus Stephanus Baluzius à suo Mecœnate Petro de Marca, cujus zelum in amplificanda Principum potestate secutus est, & nescio an non etiam superaverit. Illi saltem, cum Præses esset, scribenti pro sæculari jurisdictione similis esse maluit, quàm Episcopo sanctæ Sedis dignitatem aliquo pacto defendenti. Quamvis enim Illustrissimus Petrus de Marca in ea, quam Baluzius ejus libris de Concordia Sacerdotii & Imperii præfixit, schedâ declaraverit, *Quidquid præter Canonum & Decretalium mentem in Gallia circa res Ecclesiasticas agitur, id fieri ex privilegiis Apostolicis, non autem mero jure Regio, ut quidam autumabant, Marcæ persuasum esse. Baluzius è contra ubique occasionem captat Regibus suis, tanquam Coronæ jus, vendicare auctoritatem circa res Ecclesiasticas, ut in variis ejus operibus cuique licet observare.*

2. Audi eum in notis ad Lupi Ferrariensis epist. 81. ver. *Zacharia; Merito, inquit, rejicienda est sententia Illustrissimi Cardinalis Baronii, qui ex hoc Lupi loco collegit jus illud, quo per eas tempestates utebantur Reges in dandis Episcopatibus, non ex ipsorum auctoritate fluxisse, sed ex concessione Sedis Apostolicæ. Nullam enim penitus in rebus Ecclesiasticis jus habere Reges. Sanè dissuendum non est, quin ita cum Baronio sentiant Transalpina gentes. Nos verò Galli, Reges nostros non summovemus prorsus à rebus sacris, ab iis nimirum, quæ disciplinam Ecclesiasticam respiciunt, & executionem Regaliarum Ecclesiasticarum.*

3. Neesse fuit, inquit, Marcæ ad obtinendam Episcopatus provisionem, ut sese Romanorum opinionibus accommodaret. Baluzio autem licet liberius loqui. Non puto concessurum Baluzium in re gravi mentitum Illustrissimum illum virum. Sed nonne Baluzium ipsum invitare posset ad extolendam Regis sui auctoritatem spes impetrandi à Christianissima Majestate Beneficii? Illic enim à nonnullis pluris fit nominatio Principis, quàm collatio Pontificis; quia licet ista

Z z z z

verè

730 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
verè faciat Abbatem, vel Episcopum; illa tamen magis apparet
efficax, eo quod, nisi gravissima causa obstet, suum sortia-
tur effectum. Undè Regi potiùs, quàm sanctæ Sedi accep-
tum Beneficium refertur. Audi Reverendissimum Archiepis-
copum Tolosanum ad Pontificem Maximum scribentem die
3. Decembris 1680. *Scimus equidem in iis omnibus, quæ hætenus dicta
sunt à Sanctitate vestra, eò tantum illam spectasse, ut nonnulla hujus Regni
Ecclesia subtraherentur jugo, & novo, ut credebatur ipsa, & intolerabili: asse-
verabo tamen illud fidenter Sanctitati Vestra, nullum jugum grave nobis visum
iri sub hoc Principe Pio aequè ac Benefico; futuræq; Ecclesias nostras satis li-
beras, quoad Patroio tanto gloriari poterunt. In ejus ditione nati sumus,
sub ejusdem Imperio vivimus, NOSTRAS EI DIGNITATES DEBEMVS;
NOS ILLE SANCTITATI VESTRÆ NOMINAVIT; eo protegente
in vinea Domini operamur; eo denique benevolente opimis illis pacificè fruimur
reditibus, quibus munifici Majores ejus Ecclesias nostras aequè ac Sedem Aposto-
licam locupletarunt.*

4. Ob illa igitur Beneficia non solum nullum jugum grave videbi-
tur, *Serunt Ecclesia satis libera, quamvis tollatur eis collatio Bene-
ficiorum, & Dignitatum, etiam jurisdictionem spirituales
habentium, Sede vacante (forsan enim si hæc Episcopo plenà
Sede adimerentur, jugum grave videretur, & Ecclesiæ non ita
liberæ censerentur) sed etiam, si Papa illi Coronæ juri ob-
sistere audeat, Episcopos experietur Adversarios; quasi suas ei
Dignitates non deberent, plusque illis præstitisset, qui illos Sanctitati sua
nominavit, quàm sua Sanctitas (cujus gratiã nihilominus etiam
prædictus Præful se dicit Archiepiscopum Tolosanum) eis
Episcopatus conferens. Audi rursùs Metropolitanum illum
paulò inferiùs comminantem; AN NOS QVI TAM INCLYTO
PRINCIPI MVLTÒ PLVS DEBEMVS, QVAM CÆTERI SVBDI-
TI, SEGNES, AC DESIDES ERIMVS; CVM ILLIVS RES AGE-
TVR, CVMQVE ET CORONÆ IVRA, ET IMMVNITATES REG-
NI TVERI CONVENIAT? Etiamne Episcopi inter libertates,
seu immunitates Regni enumerant, ut non possit summus
Pontifex procurare executionem Concilii generalis, Lug-
dunensis scilicet, Regaliam de novo usurpare prohibentis?
Etiamne Episcopi minis summum Pontificem, ab ea cura de-
terrendum existimant? Quasi verò, ait Facundus Hermian.
lib. 4. *propter hoc tantum ordinati sumus Episcopi, ut ditentur Principum
donis**

donis & cum eis inter maximas potestates confideamus, tanquam divini Sacerdotii privilegium sulti: scubi autem fallacis malignorum, qua nullis temporibus defuerunt, aliquid eis inter tantas Reipublicæ tuæ curas subreptum fuerit, quod Ecclesia Dei præjudicet, vel Ecclesia pacem turbet; non eis debeamus pro ipsorum salute, qua sunt vera suggerere, & si necesse fuerit, Religionis autoritate resistere, ac patienter offensionem quoque illorum, si acciderit, sustinere. Et ubi erit illud Propheticum; Loquebar de testimoniis tuis in conspectu Regum, & non confundebar? nisi forte Pastores quidem ad lac & velleræ, ad avertendas verò Luporum insidias, & tuenda ovilia, desertores.

5. Hinc inferes, an justa sit Gallicanorum Scriptorum accusatio adversus Doctores, quos illi Ultramontanos vocant; quod scilicet autoritatem summi Pontificis ultra modum extendant proprii commodi causâ; quasi non magis verendum sit, ne ipsi Regiam jurisdictionem cum Ecclesiasticæ detrimento plus æquo extollant, ut Rege benevolente opinis fruantur redditibus. Sed redeamus ad Baluzium.

6. O quam erat Principi suo infidelis Clerus Gallicanus! Quam infidelis Senatus! Quam infidelis Universitas studii Parisiensis! Quam infideles denique omnes penè Galli, qui tam pertinaciter suis Regibus obstiterunt, ne aboleretur jus electionis à Concilio Basileensi restitutum aut confirmatum, neve reciperentur Concordata nominationem Episcoporum Regi Christianissimo tribuentia; siquidem jus dandi Episcopatus ex ipsorum Regum autoritate stuebat, insignem, atrocemq; injuriam sacrosanctæ Principum Dignitati faciebant, qui tam eximio jure Coronæ illos frui non sinebant, sed ut penes Capitula remaneret, nitentantur.

7. Quamvis autem de jure dandorum Episcopatum non necesse sit modò disputare, exhibendus tamen est locus Lupi Ferrariensis, cujus occasione Baronium carpsit Baluzius. Neminem enim ferè arbitror, qui, eo lecto, non judicet injustam esse omninò Baluzii accusationem; atque, si Lupi testimonio stetur, rectiùs cum Baronio sentire Transalpinas gentes, quam Gallos; quandoquidem prædicto Baluzio placuit defensores jurium Ecclesiasticorum, quasi contemptus gratiâ, Transalpinas gentes nominare, illisque se, aliosque Gallos opponere, quasi altioris gradus Doctores; (nos verò Galli) Vos ergò Galli inter ea, qua disciplinam Ecclesiasticam respiciunt, & executionem Re-

732 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
gallicanum Ecclesiasticarum computatis jus Regum in dandis Episcopatibus, non
ex concessione Sedis Apostolica, sed ex ipsorum autoritate. Itane aliæ Pro-
vinciæ Christianæ? Itane Concilia Oecumenica vestrarum li-
bertatum fundamenta? Itane etiam omnes Galli? Itane, ut
longius non excurramus, Lupus Ferrariensis?

8. En igitur verba Lupi Ferrariensis epist. 81. Vide an non
illis Baronii, & Transalpinarum gentium interpretatio ma-
gis congruat, quàm Baluzii, & aliorum Gallorum; Pippi-
nus à quo per Maximam Carolum, & Religiosissimum Ludovicum Imperato-
res, duxit Rex noster originem, expositâ necessitate hujus Regni, Zacharia Ro-
mano Pape in Synodo, cui Martyr Bonifacius interfuit, ejus accepit consen-
sum, ut acerbitati temporis industriâ sibi probatissimorum decedentibus Episcopis
mederetur; ne forte simplicitate Pontificum posset contingere, quod in hac He-
duoran urbe, cujus nos nunc cura exercet, evenit. Proinde suppetere ut hono-
rem à Papa Romano Majoribus ejus, & Regibus, & Imperatoribus concessum
à Lugdunensibus Ecclesia Metropolitanis, cui, Autore Deo, praesidet nunquam
hactenus infirmatum, à vobis nullâ vestrà injuriâ consequatur. Nonne igitur
ex confessione Caroli Calvi jus, quo utebantur Reges in
dandis Episcopatibus, non ex ipsorum autoritate, sed ex consensu,
atque concessione summorum Pontificum fluebat?

9. Sed, ut jam insinuavimus, circa jus dandorum Episco-
patuum, non est diutiùs hærendum, quandoquidem constat,
modò Regem Christianissimum ad illos non nominare, nisi
ex concessione Sedis Apostolica, in Concordatis inter Leonem X. Pa-
pam, & Franciscum I. Franciæ Regem initis contentâ. Ve-
rùm prætermittere non debeo Baluzium, si voces illas, nos verò
Galli, universim accipiat, ut videtur, cum indefinitæ sint,
falsò sibi tam celebre consortium tribuere.

10. Etenim secùs sentiebat Clerus Gallicanus in Conventu
Melodunensi congregatus anno 1579. quandoquidem decre-
vit, cavendum, ne articulis ad disciplinam, seu politiam
Ecclesiasticam pertinentibus, aliqua jurisdictio Regi tribueretur,
sed rogaretur humillimè, ut iis, quæ à Clero statue-
rentur, autoritas Regis accederet ad executionem; utque
cunctis suis Officialibus, & aliis præciperet ad id opem ferre,
quatenùs requirerentur, & non ampliùs. In act. Cleri Gall.
tom. 5. ult. edit. parte 8. tit. 2. Illi ergò Galli, Reges suos submove-
bant prorsùs à rebus sacris, ab iis nimirum, quæ disciplinam Ecclesiasticam
10.

respicunt, nisi quatenus eorum imploraretur auxilium ad procurandam executionem, quod eis officium nec Baronius, nec Transalpinæ gentes negant, imò impositum docent.

11. Nisi Baluzium Marcæ sui mentem non ignorasse verisimile videretur, dubitarem etiam an eam perfectè exhiberet, cum ait loco suprâ citato, Reges Franciæ *jure suo, jure proprio* Episcopos præfecisse Ecclesiis vacantibus. Illa enim verba videntur omnem submovere concessionem Ecclesiæ; cum tamen constet ex ipsomet Marca lib. 6. cap. 3. §§. 1. & 2. Reges Franciæ, etiam postquam fidem Christianam susceperunt, eam sibi autoritatem non vindicasse. Concilium Aurelianense quintum anno 549. primam fecit Regii consensus mentionem. Majorem sensim autoritatem Principes in se traxerunt, ut fieri solet, dum ad Ecclesiasticam admittuntur. Restitit tamen Ecclesia, ut videre est in Concilio tertio Parisiensi anno 557. cap. 8. electionum libertatem contra Principis imperium defendente; Nec potuit legitima esse illa Regum potestas donec Ecclesiæ consensus accessit. Id etiam insinuare videtur Marca lib. 8. cap. 11. §. 5. ad quem locum alludit Baluzius ubi suprâ, dum ait, verba Lupi esse intelligenda de ratihabitione. *Ratum enim quis habere non potest, quod ipse nomine non est gestum.* de regul. jur. reg. 9.

12. Cæterum nec Marcæ nec Baluzio decorum cordati Catholici ducent, quòd magis faverint Principibus adversus Ecclesiam, quàm famosus ille Apostata Marcus Antonius de Dominis. Hoc enim est principium notæ suprâ dictæ Baluzii, ut integram exhibeamus; *Hunc locum ita intelligendum putat Marcus Antonius de Dominis, ut Pipino tunc fuerit concessum, ut posset solus personas promovendas ad Episcopatus eligere, & curare consecrandas, absque ullo Ecclesiasticorum consensu, nisi pro sola consecratione, ut ex ipsius Lupi verbis colligi posse ait. In quo Papa, derogans juri Ecclesiastico, jus Principum in eo Regno auxerit. Marca verò existimat eum locum esse intelligendum de ratihabitione Zachariæ, qui rectè, atque ordine factum censuerat à Pipino, & Carlomanno, quando ii jure proprio Episcopos instituerant. Nam diù ante Zachariæ tempora, Reges Episcopos jure suo præfeciunt Ecclesiis vacantibus, ut multis exemplis ostendit Marca.*